

bus animus perseverantis fructū afferat in patientias
quia bonus nō fuit, q̄ malos tolerare recusavit. **Hec**
virtus qualis sit, etiam dominus alibi manifestat, cū
dicit: In patientia uestra possidebitis animas uestras.
Et iterum: Beati pacifici, quoniam filij dei uocabun-
tur. Et alibi: **Habete sal in uobis, & pacem habete in-**
ter uos. Vnde Paulus exemplum magistri secutus, di-
scipulis praecepit, dicens: **Pacem sequimini.**

Matth. 5.
Marci. 9.
Hebr. 12.

DOMINICA IN
Quinquagesima. Lucae XVIII.

In illo tempore; Assumpsit Iesus duo
decim discipulos suos, & ait illis: Ecce a-
scendimus Hierosolymam, & consumma-
būtur omnia quae scripta sunt per prophe-
tas de filio hominis. Et reli.

Superior textus euan-
gelicæ lectiōis retulit,
quomodo dñs tem-
porales diuitias fugiendas
& spontaneam paupertatē
esse amandam docuerit, di-
cens: **Quia difficile qui pe-**
cenias habēt, intrabunt in
regnum cælorū. Facilius est
enim, camelū per foramen
acus transire, quā diuitē
intrare in regnū dei. Et di-
xerūt qui audiebāt: Quis
potest saluus fieri? Ait illis:

Luc. 18.

Quae impossibilia sunt apud homines, omnia possibi-
 lia sunt apud deum. Et iterum ostendit, quia aposto-
 li, qui omnia reliquerunt, propter regnum dei, multo plu-
 ra recipient in hoc tempore, & in seculo uenturo uitam
 aeternam, & post haec subiunxit: **Assumpsit Iesus
 duodecim discipulos.** Igitur post infirmis reddi-
 tam sanitatem, post diuitum increpata duritiam, post
 apostolorum spontaneam paupertatem aeterna promissio-
 ne remuneratam, transit ad passionis suae trophaeum,
 ut ostenderet, non posse nec salutem perfectam consequi,
 nec terrena relinquere, & caelestia apprehendere, nisi
 ille moreretur pro omnium salute, qui est salus omnium
 nostrum. Quibus etiam uitam aeternam promiserat, pas-
 siones anteponit tribulationum, ut si eos delectaret
 locus celsitudinis, prius exerceat dolor tribulatio-
 nis. Praedictis ergo tribulationibus, considerandum
 est, quod prauidens dominus ex sua passione animos disci-
 pulorum conturbandos, longe eis ante eandem passio-
 nem praedicere uoluit, ut ratio minus turbarentur tem-
 pore passionis, quanto & hanc a pio magistro praedi-
 ctam recolerent. Minus enim iacula feriunt, quae pra-
 uidentur. Nec solum passionis suae poenam, sed etiam re-
 surrectionis gloriam praedixit, ut cum eum morientem
 (sicut praedictum erat) cernerent, etiam resurrectionis
 minime dubitarent. Et quos contristabat denuncia-
 ta passio, iustificaret praedicta resurrectio. prauidens
 etiam paganorum stultitiam futuram, qui dicturi erant eum
 non spontaneae, sed coactum pro nobis passionem susti-
 nuisse, prius ipsam passionem praedixit, ut intelligamus,
 quod is qui & locum passionis & tempus praedicere
 potuit, passionem declinare posset, nisi haec pro nostra
 redemptione spontaneae sustinuisset. Non enim eum

mors cōpult, sed ipse mortem, quam uoluit elegit, iuxta quod ipse tēpore passionis iudicem allocutus est, dicens: **Potestatem habeo ponendi animā meā,** & **potestatem habeo iterum sumendi eam.** Et iterū: **Nemo tollet à me animam meā, sed ego pono eam.** & iterum sumo eam. **Nec solum paganorū stultitiā,** sed etiam hæreticorum insaniam his uerbis destruit, qui dixerunt alium deum ueteris testamēti, & alium noui, cum ante suam passionem cōplenda prænunciavit, quæ in scripturis de illo fuerant prædicta, ostendens seipsum deū esse ueteris & noui testamenti, qui hoc ageret & doceret, quod eum in ueteri testamento, prophetæ acturum & docturum prophetauerunt. Nimirū ergo ipse est deus ueteris ac noui testamēti, sicut ipse ait per prophetam: **Ego deus & nō mutor.** Et iterum: **Ante me non est formatus deus,** & post me non erit. Et pulchre saluator duodecim discipulos assumpsit, quibus secretū suæ passionis reuelauit & resurrectionis, ppter duodenarij numeri pfectionem. Duodenarius em̄ numerus pfectus est, & in suis partibus diuisus, pfectionem quādam significat. **Constat autē ex primo impari & primo pari, id est, ex tribus & quatuor:** quia primus impar, ternarius: primusq; par, quaternarius. siue em̄ tria in quatuor, siue quatuor in tria ducas, duodenarium numerum complent, & tres quidem ad pfectionem p̄tinent, propter indiuiduam trinitatem patris & filij & spiri-
tus sancti: & propter tria tempora, ante legem, sub lege, & sub gratia, siue, ppter tres principales uirtutes, fidem uidelicet, spem & charitatē. **Quaternarius autē & ipse ad pfectionem pertinet, propter quatuor euangelia,** & propter quatuor principales uirtutes,

Johan. 10

Wala. 3.
Isaie. 43

sive propter quatuor tempora anni, uel propter quatuor aetates, quae plena oculis ante & retro in circuitu sedis dei esse commemorant. Duodenarius quoque numerus & ipse perfectus est, propter duodecim patriarchas, & duodecim apostolos, & duodecim menses anni, & duodecim horas diei, uel propter duodecim seniores, & geminato numero in Apocalypsi agnum adorant, mittentes coronas suas ante thronum dei. Quia ego dominus & fidem sanctae trinitatis & doctrinam quatuor euangeliorum, per duodecim apostolorum praedicationem nunciaturus erat mundo, recte duodecim apostolos assumpsit, quibus secretum suae passionis reuelauit, dicens: [Ecce ascendimus Hierosolymam, &c. ut cum omnia in eo completa uiderent, quae ab illo praedicta audiebant, memores essent praeccepti, quo ait: Quod dico uobis in tenebris, dicite in lumine: & quod in aure auditis in cubiculis, praedicate super terra. Notandum autem quod ait, [Ecce ascendimus Hierosolymam, & consummabunt omnia quae scripta sunt de filio hominis.] Queritur autem quare dicat, [consummabunt omnia quae scripta sunt de filio hominis,] cum tempore passionis omnia completa non sint, quae de illo praedicta erant. Adhuc enim restabat gloriosa eius ascensio, & spiritus sancti de caelis missio, aduentus ad iudicium, & discipulorum praedicationis, & gentium uocatio, & multa alia, quae de illo praedicta nemo ambigit. Sed ad hoc dicendum, quod uetus scriptura est, pro tropum synecdochen aliquando totum pro parte, aliquando partem pro toto ponere. pars pro toto ponit, sicut scriptum est: Descendit Iacob in Aegyptum in animabus septuaginta. Nunquid animarum sine corporibus descenderunt? absit. Sed per meliorem huius partem

Apoc. 4.

Luc. 12.

Gene. 45

quæ est anima, totus intelligitur homo. Totū uero pro parte ponitur, sicut alibi legitur: Videbit omnis caro salutare dei. Nō quod saluatore uenientē ad iudicium, caro uolucrū & serpentū atq; bestiarū uisura sit, sed omnis caro. i. omnis homo. Nam & in domini passione de larronibus dicitur, quod uterq; dominū blasphemauerit, qd alius euāgelista manifestius ostēdit, scilicet, quia unus eum blasphemauerit, alter uero crediderit. Ita ergo & in hoc loco à maiori parte totum p parte posuit, cum dixit: [consummabūtur omnia.] Qui modus locutionis non solum in scripturis, sed etiā in nostris cōfabulationibus usitatus est, cum dicere solemus, omnis homo in ciuitatem ascēdit, uel omnis urbs conclamauit, non quod aliq; extra ciuitatem non remāserit, uel in ciuitate tacens nō fuerit, sed à maiori parte totum significamus: ita & in hoc loco à maiori parte totum significatur, cū dicitur, consummabuntur omnia, non quod omnia in passione consummata sint, sed quia magna ex parte consummata sunt, omnia consummanda dicuntur. Quæ em̄ à diuersis patribus diuersis tēporibus prædicta sunt, in uno eodemq; filio hoīs dño Iesu Christo cōsummata sunt. Quod ut manifestius intelligatur, dicamus sub exemplo. uerbi gratia, uiginti quis denarios erogauit, rursus quinq; & aliās quindecim: triginta quoq; & ter decies per diuersa tempora dedit: hæc in unum receperit, cētenarij numeri summam inueniet: ita ergo dñi incarnatio, passio, & resurrectio diuersis temporibus à diuersis patribus prædicta sunt, sed in uno mediatore dei & hominū cōsummata, & ideo firmitas fidei immobilis perseverat: quæ omnia q̄ in Christo futura erant, antea prædicta fuerūt.

Passionem quot; prædicens, magis se filium hominis, quàm filium dei appellari uoluit, ut ostenderet, quia per hoc quod filius hois fuit, potuit teneri, flagellari, pati & crucifigi, diuinitas aut impassibilis manet. Quæ autem essent, quæ tempore passionis in illo cõsummanda essent, manifestat cum adiugit: **Traditur em̄ gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur, & postquam flagellauerint occident eum, & die tertia resurget.** quæ omnia de illo prædicta, & in illo cõpleta nullus fidelium dubitat, & diligēs lector facile reperire potest. Quod em̄ tradendus esset, prædictũ fuit, scilicet ab Ieremia, qui dicit: Tradidit me quẽ diligebam. Et Psalmista, Traditus sum & non egrediebar. quod impletum est tempore passiois, qñ Iudas Scarioth unus de duodecim, abiit ad principes sacerdotũ, dicens: Quid uultis mihi dare, & ego uobis eum tradam? At illi constituerunt ei triginta argẽteos. & accepta pecunia, tradidit eum ministris principis sacerdotum, dicēs: Quẽ osculatus fuero, ipse est, tenete eum. Quod illudendus esset, sic in eius persona dicit Psalmista: Opprobriũ factus sum uicinis meis, subsannatio & illusio inimicis meis. Et iterum: Lũbi mei impleti sunt illusionibus. Et Ieremias: Insurrexerũt in me uiri illufores. qd impletum est tempore passionis, quando coronam spinæ imponentes capiti eius, & dantes arundinẽ in dextera eius, & genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes: **Aue rex Iudgorum.** Quod flagellandus esset, sic in eius persona Zacharias propheta prædixit: Virga percutient filij Israel principem suum. Et iterum: Percutiam pastorem, & dispergẽtur oues gregis. qd impletum est in passione, quando flagellis iustus est

psal. 78.

Matth. 26

psalm. 30.

psalm. 37.

Zach. 13.

cedi, dicente Pilato: Ergo flagellatum eum dimittā.
 Quod conspuendus esset, sic in eius persona prædixe-
 rat Isaias propheta: **Faciem meam non auerti ab in-**
 crepantibus & conspuentibus in me. **Et Iob: In surre-**
 xerunt in me uiri iniqui absq; misericordia, & non pe-
 percerunt in faciam meam spuere, quod impletū est
 tempore passionis, quando spuerunt in faciem eius.
 Quod occidendus esset, sic prædixerat Daniel, dicēs:
 Occidetur Christus, & non erit eius &c. **Minc Moy-**
 ses filijs Israel ait: **Et erit uita tua pedēs ante oculos**
 tuos, & nō credes uite tuæ, sed timebis. qd impletū ē,
 quando pendens in cruce inclinato capite, emisit spi-
 ritum. Quod post mortē die tertia resurrecturus es-
 set, sic scriptum est in Osee propheta: **Viificabit nos**
 post duos dies, in die tertia resuscitabit nos, & uiue-
 mus in conspectu eius. **Et Sophonias: Expecta me,**
 dicit dominus, in die resurrectiōis meæ in futurum.
 Et ipse per Psalmistam: **Ego dormiui & somnum ce-**
 pi, & exurrexi. Et alibi: **Resuscita me, & ego reddam**
 eis, quod impletum est die tertia post passionē, quan-
 do mulieres, quæ ante diluculum ad sepulchrum uen-
 nerāt, ab angelo audierūt: **Iesum quē quæritis, nō ē hic,**
 surrexit. **Et ipsi nihil hoz intellererunt. Erat**
autem uerbum istud absconditum ab eis, et
non intelligebant quæ dicebantur. In euange-
 lio secundum Iohannem legimus, quod cum domi-
 nus Iudæis de sua passione uelate loqueretur, dicens:
Cum exaltaueritis filium hominis, tunc scietis quia ego
 sum. **Et, Si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad**
 me ipsum: ipsi statim intelligentes, responderunt di-
 centes: **Dæmonium habes, quis te quærit interficere?**
 Nos audiuimus quia **Christus manet in aternū: hic**

Isaie. 50.
Job. 30.

Daniel. 9.
Deute. 28.

Osee. 6.

Sopho. 3.

Psalm. 7.

Iohan. 8.

Iohan. 12.

Iohan. 7.

uero, cum manifeste suam passionem prædiceret, apostoli nihil horum intellexerunt. Quid est quod Iudæi tam uelata audierunt, ut euangelista expositione dignum duceret, dicens: **Hoc** autem dixit, significans qua morte moriturus esset, & ipsi statim intellexerunt: apostoli autem manifeste audierunt, & non intellexerunt: innumerum quod istis pietas abscondebatur, illis impietas patefaciebat. **Habet** enim humana mens hoc, proprium, ut quod omnino non uult, aut uix aut tarde credat: & quod omni modo fieri uult, facile intelligat, & facilius credat. Quia ergo Iudæi hoc optabant quod occidere possent, licet occulte de eius passione aliquid audirent, cõfestim intelligebant: quia uero apostoli nec optabant, nec credebant quod Christus dei filius mori posset, licet manifeste eius passionem prædictam audirent, non intelligebant. Nam quantum dura & aspera eius passio discipulorum mentibus uideretur, Petrus indicat, cui cum dominus alibi suam passionem prædiceret, assumpsit eum secreto, dicens: **Absit** a te domine, non fiet istud. non enim decet, ut filius dei gustet mortem. Verbum autem in scripturis sacris tribus modis intelligitur, aliquando pro ipso domino, aliquando pro facto ponitur, aliquando pro dicto. Pro domino, ut illud: In principio erat uerbum. Et illud, Verbo dñi cæli firmati sunt. Pro facto, ut in Exodo legim⁹ de Moysè, interfecto Aegypcio: Quomodo palam factum est uerbum istud? sicut alibi legitur: Quicumque dixerit uerbum contra filium hominis, remittetur ei, &c. ita & in presenti loco pro dicto ponitur, cum dicitur: [Erat uerbum istud absconditum ab eis]. i. dictio ista. Sed quia discipuli, quod de domini passione manifeste audierunt, non intellige-

Johan. 12.

Matth. 16

Exod. 2.

Matth. 12

bant, uenitur ad miraculū. Nam in eorū presentia cæcus illuminatus ē, ut discerēt nihil de eius uerbis dubitare, quem talibus miraculis uidebant conuicere.

Vnde & subditur. Factum est autē cum appropinquaret Jericho, cæcus quidā sedebat secus uiam mendicans. Jericho ciuitas est trās Iordanem in terra promissionis, ad quam filij Iſrael primum uenisse, Iordanis amnē transeuntes, leguntur,

quæ temporibus Iosue mirabiliter à dño, arca ipsius domini septem diebus circumducta, subuersa est: sed tēporibus Achab regis ab Ahiel principe reedificata, ut Regū narrat historia, q̄ iuxta interpretationē **3. Reg. 16.**

Iosue in primogenito suo fundauit eam, in nouissimo suo stabiluit portas eius. Interpretata autē Jericho in nostra lingua, dī luna. Luna q̄ppe, quæ mensuris horis crescit & decrescit, in scripturis aliquādo defectū nostræ mortalitatis insinuat, qui crescimus nascendo, decrescimus moriendo: augemur in prosperis, minuihur in aduersis. Dominus autē quasi Jericho appropinquauit, quando defectū nostræ carnis siue mutabilitatē assumpsit: ut qui immutabilis erat in suis, mutabilis fieret in nostris. Sed eo Jericho appropinquāte, cæcus quidā sedebat secus uiam mendicans. Vnde & quidam metricorum ait: Filius occurrit dño cæcatus in orbe Timæi quondā. Spirituali ter uero genus designat humanū, quod tunc cæcitatē mentis incurrit, quādo lumen ueritatis amisit, & ad concupiscendū lignum uetitū oculos aperuit, & in tenebris erroris incidit, in qua non solum gentilis, sed etiā Iudæorū populus tenebatur, qui de peccata tiradice ortus, originalis peccati uinculo tenebatur astrictus, teste Apostolo q̄ ait: **Non est distinctio lu-**

3. Reg. 16.

Roma. 3.

dæi & Græci omnes em̄ peccauerūt, & egent gloria dei. **V**nde bene Matthæus duos cæcos posuit, ut ex utroq; populo aliquos illuminandos per dñi incarnationem insinuaret. **C**um ergo dñs Iericho appropinquauit, cæcus illuminatus est, uidelicet genus humanum: quia cum mortalitate nostræ carnis indutus fuit, ad suam immortalitatē nos reformauit. **S**ecus uiam autē sedebat, q̄a à uia ueritatis recesserat. **B**ene autem cæcus iste & secus uiam sedere, & mendicare dicitur, q̄a sunt nonnulli qui nec secus uiam sedent, nec mendicant. **S**ed iterum sunt alij, qui secus quidē uiam sedent, sed non mendicant. **A**dhuc etiam sunt alij, qui & secus uiam sedent, & mendicāt. **V**ia enim Christus est, q̄ dicit: **E**go sum uia, ueritas & uita. **N**ec secus uiam sedent, nec mendicant, q̄ nec deum credunt, nec spirituales diuitias ab eo quærunt. **S**ecus uia sedent, sed nō mendicant, sicut peruersi & falsi Christiani, qui deū credunt, sed à bono opere torpentes, spirituales diuitias ab eo quærere non student, qui (iuxta Apostolū) confitentur se nosse deum, factis autē negant. **S**ecus uiam sedent, & mendicant, qui deū credunt, & celestem gloriam assiduis orationibus quærere non cessant, de qualibus dñs dicit: **B**eati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, qm̄ ipsi saturabuntur. **E**t cum audisset turbā prætereuntem, interrogauit quid esset. **T**urba præteriēs, patriarcharum significat ordinem & prophetarum, qui propterea prætereuntes dicunt, quia per successionem geniti & generantes, de hoc seculo transferunt: multa tamen de dñi incarnatione, & passione, & resurrectione, atq; humani gñis redēptione scripta reliquerunt. **Q**uod cū audisset cæcus. i. genus humanū, interrogauit quid

Siti.

Matth. 5.

hoc esset. Et illi dixerunt ei, quod Iesus Nazareus transiret. Et cum audisset ab eis, quod Iesus Nazareus transiret. i. cum ex eorum libris domini incarnationem, passionem & resurrectionem didicisset, credula uoce cepit clamare, dicens: Iesu fili Dauid, miserere mei. In cuius uerbis pulchre catholica commendatur fides, quae mediatorem dei & hominum, & uerum deum, & uerum hominem confitetur & credit. Nisi enim uerum deum credidisset, misereri sibi ab illo non posceret: & nisi eundem uerum hominem credidisset, non diceret, [Iesu fili Dauid.] Iesus namque latino eloquio, saluator siue salutaris dicitur. Sic enim Iesum clamauit, ut filium Dauid non dimitteret: & sic filium Dauid inuocauit, ut saluatorem non pertransiret, ostendens quia mediator dei & hominum dominus Iesus Christus, in una eademque persona ex diuina humanaque substantia perfectus deus, perfectus est & homo credendus. Filius Dauid dicitur, quia de stirpe Dauid carnem pro nobis redemptor suscepit, sicut uoce angeli ad Mariam dicitur: Dabit ei dominus deus sedem Dauid patris sui. Et Apostolus: Qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem. Bene autem Iesus Nazareus transire dicitur, quia non sicut caeteri mortales in mundo permansit, sed postquam praedicauit & passus est, diabolo superato, uictor ad patrem rediit. Transitus autem ipsius fuit de caelo in uterum, de utero in sepulchrum, de sepulchro iterum in caelum. De cuius transitu Petrus apostolus dicit: Qui pertransiuit benefaciendo, & sanando omnes oppressos a diabolo. Cuius transitum admirans ecclesia, in Canticis canticorum ait: Ecce iste uenit saliens in montibus, transiliens colles. Et qui praebant, increpabant eum, ut taceret. Hi qui praecedent

Zuce. r.
Roma. r.

Actu. 10.

Canti. 2.

tes cæco silentium imponere uolebāt, turbas immū-
 dorum spirituum significant, qui initio fidei humanū
 genus à domini credulitate reuocare conati sunt, nō
 solum suadendo, sed etiam increpando, id est, persecu-
 tiones & tribulationes commouendo. Sed quid cæ-
 cus fecerit, audiamus. Ipse uero multo magis
clamabat: Fili Dauid, miserere mei. Sed cæ-
 cus magis ac magis clamabat, quia quanto amplius
 genus humanū se ab immundis spiritibus sentit op-
 primi, tanto ardentius studet ad dominum clamare,
 dicens cum Propheta: Domine, refugium factus es
 nobis à generatione & proge. Vnde & bene dicitur:
Stans autem Iesus, iussit cæcum adduci ad se.
 Tunc autem dominus cæcum ad se spiritali-
 ter adduci iussit, quando apostolos ad prædicandum
 generi humano misit, dicens: Euntes in mundū uni-
uersum, prædicare euangelium omni creaturæ. Et ite-
 rum: Euntes docete omnes gētes, baptizantes eos in
nomine patris & filij et spiritus sancti. Qui tunc eum
 adduxerunt, quando profecti prædicauerunt ubiq-
 & reliqua. Et cum appropinquasset, interro-
gauit illum, dicens: Quid tibi uis faciam? Ad-
 ducto autem cæco ad se, interrogauit eum quid uel-
 let, non quod ignoraret, cum pene omnes, qui ibi ad-
 erant, id nossent: sed lumen quod ex sua bonitate
 largiturus ei erat, ad sui petitionem tribueret, & eius
 cōfessionem approbare. Pius enim dominus sua do-
 na gratuita, nra uult esse merita, id est, non uult bo-
 num nostrum inuitum & coactum esse, sed sponta-
 neum & uoluntarium: & quod nobis spōte largiunt,
 uult nostris petitionibus tribuere. Et ideo, quamuis
 sciat quid nobis necesse sit, antequam petamus eum,

Psalm. 89.

Marci. 16.
Matth. 28

dicens: Ne solliciti sitis animæ uestræ quid manduce-
 tis, &c. importune nos tamen ad petendum inuitat,
 cum dicit: Petite, & accipietis: quærite, & inuenietis:
 pulsate, & aperietur uobis. **Omnis enim qui petit, ac-
 cipit: & qui quærit, inuenit: & pulsanti aperietur.** **At
 ille dicit: Domine, vt videam.** De quo cæco uerfi-
 ficus quidam ait: Non aurum cæcus domino, non p-
 mia multa, sed lucē petijt, radiansq; refulsit in astris.
 Cuius in exemplo cuncta radiantia poscūt. In cuius
 petitione discimus, quia in oratione non aurum, non
 argentum, non terrenas diuitias, nō longiturnam ui-
 tam, non uindictam inimicorum: sed inestimabile lumē
 querere debemus, hoc est, ut ipsum uidere possimus,
 qui illuminat omnem hominem uenientem in hunc
 mundum, iuxta quod ipse admonet, dicens: **Quærite**
 primum regnum dei & iustitiam eius, & hæc omnia
 adicientur uobis. Quantum autem fides ualeat, ma-
 nifestatur, cum inferur: **Et Iesus ait illi: Respi-
 ce, fides tua te saluum fecit.** Si enim isti e per hī-
 dem illuminatus est, quicumque non credit, infidelis
 est, quia in tenebris manet, & in tenebris est. **Cum er-
 go ait, [Fides tua te saluum fecit,] intelligitur, quia
 fides magna est uirtus, sine qua impossibile est place-
 re deo, Sicut enim infidelitas marer & radix est omni-
 um uiciorum, sic fides origo omnium uirtutum, di-
 cete Propheta: Iustus autem ex fide uiuit, quam dñs
 cōmendans discipulis, ait: **Habete fidē dei.** Et iterum: **Si
 habueritis fidē sicut granum sinapis, diceretis monti
 huic, transi hinc, & trāsiret. Q̄ aut nemo bñficijs dei
 ingrat⁹ debeat remanere, recte de eo dicit: **Et cōse-
 sum uidit, ⁊ sequebatur illū magnificās deū.******

Matth. 6.

Matth. 7.

Matth. 6.

Habac. 2.

Marci 11.

Luc. 17.

Quanto enim quisque plus à deo illuminatur, tãto amplius & perfectius bonis operibus se exercere debet: sicut iste cecus mox recepto lumine non piger remã sit, sed deum secutus est, magnificans illum. Decebat enim, ut is qui à dño illuminatus fuerat, non retro rediret, sed deum sequeretur. Sequi em̃ dñm, imitari e,

Johan. 12.
Matth. 16

Et iterũ: Qui uult uenire post me, & reliqua. Vbi notandum, q̃a sunt nonnulli, qui nec uident, nec sequuntur: sunt alij, qui uident, sed non sequuntur: alij etiam sunt, qui & uident & sequuntur. Nec uidet nec sequuntur, sicut sunt pagani & Iudæi, qui nec bonum intelligunt, nec operantur. Vident & non sequuntur, qui bonum intelligunt, sed operari contemnunt, sicut falsi ac repidi Christiani, de quibus dominus ait in euangelio: Non omnis qui dicit mihi, domine domine, intrabit in regnum celorum. Et, Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longe est à me. Vident & sequuntur, ueluti perfectissimi Christiani, qui & deum credunt, & bonum quod intelligunt, opere complent. Vnde apostolus Paulus dicit: Corde creditur ad iustitiam, ore autem cõfessio fit ad salutem. quos

Isaie. 29.

Roma. 10.

1. Petri. 2.

apostolus Petrus hortatur, dicens: Christus passus e pro nobis, uobis relinquens exemplum, ut sequamini uestigia eius. **Et omnis plebs ut uidit, dedit laudem deo.** Non solum autem de miraculo quod acciderat, uerum etiam & de fide ipsius cegi, hi q̃ adederant, dominum glorificabãt: ita & nos bona opera faciẽtes, in sanctis cõuersationibus nostris tales nos ostẽdere debemus, ut in nobis glorificetur deus, sic-
Matth. 5. ut ipse admonet, dicens: Luceat lux uestra coram hominibus, ut uideant uestra bona opera, & glorificent

patrem uestrū, qui in cælis est. Sed quod ad genus hu-
 manū diximus pertinere generaliter, potest et ad unū-
 quenq; peccatorem referri specialiter. Qui enim cri-
 minale peccatum cōmittit in opere, quale est adul-
 terium, homicidium, furtum, rapina, sacrilegium, &
 his similia, odiumq; gestat in corde, cæcus est in mē-
 te, Iohanne apostolo teste, qui ait: **O**m̄is qui odit fra-
 trem suum, in tenebris est, & in tenebris ambulat, &
 nescit quō eam, quoniam tenebræ obcæcaverunt o-
 culos eius. **Q**ui autem desiderat illuminari, & cæcitatē
 mentis deponere, non debet orando à petitione ces-
 sare, sed spiritaliter semper mendicare, id est, ad eccle-
 siam ueniat, & humiliter sua peccata commissa con-
 fiteat, præterita peccata fletibus diluat, & ad audien-
 dum uerbum diuinum libenter aures cordis aperiat.
 (Ibi enim in sanctorum exemplis siue uerbis reperi-
 er, quoniam de præteritis delictis satisfactionem ac-
 cipiet, & de futuris cautelam:) sed si pro æterna uita
 cœperit cogitare, & ad eam post peccatum fletore
 dire, cæcus & secus uiam sedet, & mendicat, cui recte
 congruit quod dicitur: [Et cum audiret turbam præ-
 gereuntem, interrogabat quid hoc esset.] Turba præ-
 gereuntem, interrogabat quid hoc esset. Turba præ-
 gereuntem, sauctorum est unanimes chorus, uel eorum
 actiones & doctrinam significat, qui propterea præ-
 gereuntes dicuntur, quia nō habent hic manentem ci-
 uiratem, sed futuram toto desiderio inquirunt. Præ-
 gereuntes quippe sanctorum est, nō in amorē mundi, ra-
 dicem cordis infigere, sed ad æternam uitam toto de-
 siderio festinare. **U**nde unus eorū, cum uidisset impi-
 um super exaltatū & eleuatū, ait: **T**ransiui, et ecce nō
 erat, &c. **C**ūq; ex eorū exemplis & dictis peccator pec-
 cantibus audierit terribiliter comminari pœnam, &

1. Iohan. 2

psal. 36.

Apostolum clamantē, **N**olite errare, **N**eq; adulteri, neq; ebriosi, neq; rapaces, neq; masculorū concubitores regnū dei possidebūt. **E**t pœnitentibus repromittit ueniā, cōpunctus corde interrogat, quid hoc sit. **E**t cū ex eorū uerbis didicerit, nihil esse omne quod terrenū & transitorium est, quasi Iesum Nazarenū transire audit. **Q**uid agere debeat, si lumen cordis recipere desiderat, cæcus suo exemplo ostēdit, cum clamauit, dicens: [Iesu fili Dauid, miserere mei.] **C**æcus enim ad dñm clamat, qm̄ peccator pro peccatis suis ueniā petens, humiliter ingemiscit, dicens cum Propheta: **Q**m̄ iniquitatem meā ego cognosco, & peccatū meum contra me est semper. **T**ibi soli peccaui, & malū coram te feci. Sed quia immundi spiritus contra eum quem redire ad ueniā uiderint, consurgunt, recte subditur: [Et qui præibant, increpabant eum ut taceret.] **P**rætereūtes ergo cæco silentiū imponere uolebant, quia immundi spūs, ne peccator ad pœnitentiā redeat, cōtradiciunt. **M**ultis quoq; modis immundi spiritus post confessionem mentē retrahere conant, ne in cōuersione permaneat, aliquādo suasionibus, aliquando increpationibus, contra quæ omnia scriptura **S**alomonis animum firmare admonet, cum dicit: **F**ili accedens ad seruitutem dei, sta in iustitia & timore, & præpara animā tuam ad tentationem. **N**ec solum immundi spiritus, sed etiā ipsa cōsuetudo peccandi durius incipit rebellare, cum senserit post allue ta mala ad uirtutes uelle ire. **V**erbi gr̄a, ebrius aliquis cum ad sobrietatē redire consurgit, mox contra eum titillatio potandi surgit: adulter dū castitatē uouit, statim contra eum carnis delectatio consurgit, & ad præterita cōmissa retrahere cupit, ne ad dominum

Ecccl. 21

conuertatur: quia caro concupiscit aduersus spiritū,
 spiritus autē aduersus carnem. **H**æc em̄ sibi inuicē ad
 uersantur, ut non ea quæ uolumus faciamus, nec pu-
 ra mente deū cōspicere ualeamus. **S**ed quid facere de-
 beat, siue cōtra immundorū spirituum tentationem,
 siue contra carnis delectationē, qui huiusmodi est, ex
 emplo huius cæci instruitur, cū subinfertur: [ipse ue-
 ro multo magis clamabat: **F**ili **D**auid, miserere mei.
Quo em̄ acrius se aliqs sentit impugnari à maligno-
 rum spiritū tentatione, seu ab ipsa cōsuetudine pec-
 candi, eo fortius debet pugnare in oratione. **P**ropter il-
 lud quod dñs ait: **H**oc genus non eijcitur nisi in ora-
 tione & ieiunio. **V**ñ a postolus **P**etrus fideles per epi-
 stolā admonet, dicēs: **E**stote prudentes, & uigilate in
 orationibus, quia aduersarius uester diabolus tanq̄
 leo rugiēs circuit, quærens quē deuoret, cui resistite
 fortes in fide. **N**ec cū diuina pieras adiutoriū sibi pe-
 tenti negabit, si ille orando à petitione nō defecerit,
 nec de suis meritis aliqd præsumat, sed in illius mise-
 ricordia cōfidat, cui per Prophetā dicit: **I**n dño facie-
 mus uirtutē, & ipse ad nihilum deducet inimicos no-
 stros. **Q**uantā autē misericordiā dñs pœnitentibus ex-
 hibeat, quale auxiliū pugnātibz cōtra peccatū p̄be-
 at, manifestat, cū subiungit: [**S**tans autē **I**esus, iussit eū
 adduci ad se.] **Q**ui ergo prius transibat, propter ten-
 tationes dæmonum humanis mentibus illatas, nunc
 per instantiam clamoris stat. **Q**uia cū phantasmata
 tentationum in oratione patimur, quasi transeuntē
 dominum audimus: sed si in orando, quærendo, petē-
 do, pulsando perseuerauerimus, quasi si ans nos ad se
 adduci iubet. **Q**uoniam tranquillitate mentis red-
 dia, dulcedinē suā contēplationis uel tenuiter mani-

2ª Marc. 9.

1^a Pe. 4. 5

Psalm. 59.

matth. 5. festat, quia ut ipse ait: Beati mūdo corde, qm̄ ipsi deum uidebunt. Et q̄a in oratiōe ante om̄ia æternam gloriā quærere debemus, recte interrogatus cæcus à dño [Quis uis faciam tibi,] respondit: Dñe, ut uideam.] Et præcipue fides in oratione necessaria est, ut bonū quod quærimus, firmiter accipere posse deo donante credamus, iuxta illud quod dñs ait: Amē dico uobis, quicq̄d orantes petitis, credite quia accipietis, & fiet uobis. Et qm̄ quicunq; non negligit digne p̄nitere, de uentia nō debet desperare, recte dicitur: [Respice, fides tua te saluū fecit.] De q̄ recte subdit: [Et cōfestim uidit, & sequebatur illum, magnificās deum.] Solet autē contingere, ut quanto quisq; de maioribus peccatis per p̄nitentiā fuerit liberatus, tanto grator liberatoris misericordia cognoscitur. Vnde bene dicitur: [Et om̄is plebs ut uidit, dedit laudem deo.] Quo em̄ quisq; in gradu est altior, eo & in crimine grauior: quāto autē de grauioribus peccatis à deo fuerit liberatus, & de profundioribus tenebris erutus, tanto gloriosius domini misericordiam deprecabitur.

IN DIE CINERVM

Matthæi VI.

In illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis: Cum ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes. Et reliqua.

Ieiunium quippe omnipotenti deo gratum est, ita duntaxat, si digne & irreprehensibiliter fiat. Erant quidē scribæ & pharisæi, q̄ tempore ieiun-